

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה בחברה הערבית

המינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

12/07/2023

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקוויות למידה ו/או הפרעת קשב במקצוע הוראת היסטוריה בחברה הערבית, חורף וקיץ תשפ"ד

התהליכים הנוגעים בהיבטים השונים בטיפול בתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב מצריכים התערבות וסיוע בתהליכי למידה, והם ביטוי לעידן שבו ההתערבות, הטיפול וההתקדמות של התלמיד קודמים לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות. לשם כך נדרשת התארגנות מערכתית ועבודת צוות סדירה בכל הקשור לטיפול בתלמידים אלו.

מסמך זה כולל שני חלקים

א) היערכות בית ספרית לתהליכים הנוגעים בטיפול בתלמידים עם לקוויות למידה ו/או הפרעת קשב, המצריכים התערבות וסיוע בתהליכי למידה ובדיקת נחיצות והגשת בקשה למתן התאמות בדרכי היבחנות.
ב) הנחיות ליישום ההתאמות בדרכי היבחנות במועד חורף וקיץ תשפ"ד.

חלק א

היערכות, בדיקה ובקרה לקראת בחינות הבגרות (יש להתעדכן מידי שנה בחוזר הנהלים של אגף לקוויות למידה):

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב נועדו לפצות על קשיים ממקור נוירולוגי, הגורמים להפרעת למידה שאינה מאפשרת את הבעת הידע הקיים. ההתאמות מאפשרות לתלמידים אלו לעקוף את תחומי הקושי ללא המגבלות הנובעות מהלקות ולתת ביטוי הולם לידיע שרכשו. יחד עם זאת, אם אובחנה אצל התלמיד לקות למידה, אין משתמע בהכרח, כי קיימת הפרעת למידה. מרבית התלמידים יצליחו ללמוד ולהתקדם ולהביע את ידיעותיהם בעזרת האסטרטגיות ודרכי פיצוי שרכשו ולא יידקקו לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות. כאשר המורה מזהה פערים בין הידע שהתלמיד רכש לבין יכולתו לבטא את הידע, חשוב לקיים היוועצות בצוות המקצועי ולתכנן עבור התלמיד תכנית התערבות שתאפשר למידה עצמאית באמצעות הקניית אסטרטגיות למידה, ארגון ותכנון. אם לאחר ההתערבות שינון והתנסות עדיין עולה שאלה בדבר נחיצות ההתאמות בדרכי היבחנות, ניתן לבדוק זאת לאחר שקיימת הסכמה בצוות כי:

- קיים ידע בתחום הדעת
- השערת הצוות היא כי אין מקור אחר המעכב את הבעת הידע
- זוהו נקודות החוזק ואין בהם בכדי לסייע לתלמיד לעקוף את הקושי בהבעת הידע
- התלמיד עבר התערבות הכוללת משוב ובקרה ועדיין אינו מצליח להביע את ידיעותיו
- מבחן ללא התאמות אינו מאפשר את הבעת הידע

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה בחברה הערבית

המינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

חלק ב

סמלי שאלונים בהוראת היסטוריה בחברה הערבית

מתווה ישן : 023281, 023381
מתווה חדש : 023215, 023225
שאלונים לתלמידים אקסטרנים : 023281, 023282, 023381, 023382

אופן יישום הבחינה :

- שאלונים שמיושמים על גבי מחשב במערכת ה- i-Test עבור תלמידים זכאי התאמות : 023281, 023215, 023225, לקראת היבחנות במבחן ב- iTest קיימת חשיבות רבה לתרגול ולכן חובה על בית הספר לתרגל עם התלמידים את בחינות התרגול וההדמיה של מט"ח על פי לוח הזמנים שמפרסם אגף הבחינות.
- שאר השאלונים **אינם** מיושמים במערכת ה- i-Test.

התאמות בדרכי היבחנות הקיימות במקצוע היסטוריה בחברה הערבית:

- **התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה :** הארכת זמן בשיעור 25%, הגדלת שאלון הבחינה.
- **התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, במתן תגובה ובתוכן: הקראה/הכתבה** עבור התלמידים שקבלו אישור מהועדה המחוזית בשאלונים שמיושמים במערכת ה- i-Test השמעה דרך מחשב והקלדה על גבי המחשב, בשאלונים שאינם מיושמים במערכת ה- i-Test התאמת הקראה ו/או הכתבה תתבצע על ידי גורם אנושי ניטראלי (בוחן מחברת ההשגחה).
- **מבחן בע"פ :** התאמה זו קיימת בכל השאלונים עבור מי שקבל אישור מהועדה המחוזית, ההתאמה מיושמת על ידי מורה מקצוע שרשום במאגר בוחנים ומעריכים של המרבי"ד ומאושר לבחון בעל פה ושאינו המורה של התלמיד ועמוד בקריטריונים של בוחנים בע"פ.
- **מבחן מותאם :** מבחן מותאם קיים בשאלונים של המתווה הישן 023281, 023282, 023381, 023382, עבור תלמידים זכאי התאמות שקבלו אישור מהועדה המחוזית, בשאלונים שבמתווה החדש 023215, 023225 **אין** מבחן מותאם.

הנחיות למבחנים המותאמים

זהו מבחן מותאם לתלמידים עם הפרעת למידה ספציפית המקשה על התלמיד לענות על המבחן במלואו או הפוגעת באיכות התשובות. שאלון הבחינה המותאם הוא השאלון הרגיל וכולל שינויים בכללי המענה כגון הפחתת סעיף או הגדלת בחירה. התלמיד נדרש לענות לפי הוראת הבחינה המותאמת בין אם הבחינה מתבצעת במערכת ה- i-Test, או בחינה רגילה על גבי טופס הבחינה הרגיל המוגש לכלל התלמידים ובאותו חדר. **שימו לב! הבחירה בבחינה מותאמת לא תאפשר להפחית מחומר הלימוד לבחינה. לכן, תלמידים**

מדינת ישראל
משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה בחברה הערבית

המינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

שאושרה להם היבחנות במבחנים מותאמים במקצועות רבי מלל על ידי הוועדה המחוזית/במסגרת התכנית "מלקויות ללמידה", ילמדו את כל החומר הנדרש לבחינות הבגרות במהלך השנה.

להלן פירוט ההנחיות לבחינה מותאמת על פי השאלונים הבאים 023281, 023282, 023381, 023382.

בשאלון - 023281

<u>מבנה הבחינה</u>	<u>כללי המענה לכלל התלמידים</u>	<u>כללי המענה לתלמידים שאושרה להם התאמה של מבחן מותאם</u>
3 פרקים	<p>- בשאלון זה יש שלושה פרקים:</p> <p>פרק ראשון: תולדות הערבים בימי הביניים/שש שאלות - (35 נקודות), התלמיד עונה על שאלה אחת מתוך 6.</p> <p>פרק שני: תולדות המזרח התיכון בעת החדשה/שלוש שאלות - (35 נקודות), התלמיד עונה על שאלה אחת מתוך 3.</p> <p>פרק שלישי: תולדות עם ישראל בעת החדשה עד השואה, שואת העם היהודי 1933-1945 שש שאלות - (30 נקודות), התלמיד עונה על שאלה אחת מתוך 6.</p> <p>סה"כ התלמיד יענה על 3 שאלות, מתוך 15 שאלות (100 נקודות)</p>	<p>הוראות למותאם:-</p> <p>1. התלמיד יבחר פרק אחד מתוך שלושת הפרקים ויענה על שאלה אחת שכוללת שני סעיפים א' ו ב' - (25/לכל סעיף).</p> <p>2. בשני הפרקים הנותרים התלמיד יענה על שני סעיפים כל סעיף מפרק שונה על פי בחירתו (25/לכל סעיף)</p> <p>סה"כ התלמיד יענה על 4 סעיפים שווי ערך לשתי שאילות מלאות מתוך 3 שאלות הבחינה (100 נקודות)</p>

בשאלון 023282

<u>מבנה הבחינה</u>	<u>כללי המענה לכלל התלמידים</u>	<u>כללי המענה לתלמידים שאושרה להם התאמה של מבחן מותאם</u>
3 פרקים	<p>- בשאלון זה יש שלושה פרקים:</p> <p>פרק ראשון: תולדות הערבים בימי הביניים / 4 שאלות - (35 נקודות), התלמיד עונה על שאלה אחת מתוך 4</p> <p>פרק שני: אירופה בשתי מלחמות העולם/שלוש שאלות - (35 נקודות), התלמיד עונה על שאלה אחת מתוך 3.</p>	<p>הוראות למותאם:-</p> <p>1. התלמיד יבחר פרק אחד מתוך שלושת הפרקים ויענה על שאלה אחת שכוללת שני סעיפים א' ו ב' - (25/לכל סעיף).</p> <p>2. בשני הפרקים הנותרים התלמיד יענה על שני סעיפים כל סעיף מפרק שונה על פי בחירתו (25/לכל סעיף)</p>

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה בחברה הערבית

המינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

סה"כ התלמיד יענה על 4 סעיפים שווי ערך לשתי שאילות מלאות מתוך 3 שאילות הבחינה (100 נקודות)	פרק שלישי: תולדות עם ישראל בעת החדשה שלוש שאילות - (30 נקודות), התלמיד עונה על שאלה אחת מתוך 3. סה"כ התלמיד יענה על 3 שאילות, מתוך 10 שאילות (100 נקודות)	
---	---	--

שאלון 023381

<u>מבנה הבחינה:</u>	<u>כללי המענה לכלל התלמידים</u>	<u>כללי המענה לתלמידים שאושרה להם התאמה של מבחן מותאם</u>
2 פרקים	<p>פרק א' כולל שלוש קבוצות- על התלמיד לענות על שתי שאילות 1-6 משתי קבוצות שונות שכל שאלה כוללת שני סעיפים (2X35).</p> <p>1. המדינה העבאסית והתרבות הערבית – אסלאמית. 2. אירופה בימי הביניים (הכנסייה הקתולית, פאודליזם, מסעי הצלב). 3. תולדות אירופה בימי הביניים.</p> <p>פרק ב' כולל שלוש קבוצות- על התלמיד לענות על שאלה אחת משאלות 7-12 מאחת הקבוצות לפי בחירתו, שכל שאלה כוללת שני סעיפים (1X30).</p> <p>1. הלאומיות הערבית. 2. התנועה הציונית. 3. הקולוניאליזם האירופאי משך המאה ה-19 ועד לאחר מלחמת העולם השנייה.</p> <p>סה"כ התלמיד יענה על 3 שאילות, מתוך 10 שאילות (100 נקודות)</p>	<p>הוראות למותאם- פרק א'- התלמיד יענה על 2 סעיפים, כל סעיף מקבוצה שונה. (כל סעיף 20 נקודות)</p> <p>פרק ב'- על התלמיד לענות שאלה אחת (2 סעיפים) משאלות 7-12 מאחת הקבוצות לפי בחירתו (כל סעיף 30 נקודות).</p> <p>סה"כ התלמיד יענה על 4 סעיפים שווי ערך לשתי שאילות מלאות מתוך 3 שאילות הבחינה (100 נקודות)</p>

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה בחברה הערבית

המינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

שאלון 023382

<u>מבנה הבחינה:</u>	<u>כללי המענה לכלל התלמידים</u>	<u>כללי המענה לתלמידים שאושרה להם התאמה של מבחן מותאם</u>
2 פרקים	<p>פרק א' כולל שלושה קבוצות- על התלמיד לענות על שתי שאלות 1-6 משתי קבוצות שונות שכל שאלה כוללת שני סעיפים (2X35).</p> <p>1. אירופה במאה ה-17-18. 2. אירופה במאה ה-19. 3. מדינות המזרח התיכון מהמאה 13 ועד ראשית המאה 19.</p> <p>פרק ב' – שאלות קצרות על התלמיד לענות על שתי שאלות מתוך 7-12 (2X15).</p> <p>סה"כ התלמיד יענה על 4 שאלות, מתוך 12 שאלות (100 נקודות)</p>	<p>הוראות למותאם:- בפרק א' - על התלמיד לענות על שתי שאלות 1-6 משתי קבוצות שונות שכל שאלה כוללת שני סעיפים (2X40).</p> <p>בפרק ב' על התלמיד לענות על שאלה אחת מתוך 7-12 (1X20).</p> <p>סה"כ התלמיד יענה על 3 שאלות מלאות מתוך 4 שאלות הבחינה (100 נקודות)</p>

ההתאמות שיאושרו בוועדה (בית ספרית/מחוזית/ערר/ מערך מ"ל שבשפ"ח) עבור התלמיד, יהיו תקפות בהתאם למצוין באישור ובכפוף לנהלי האגף ללקוויות למידה המתעדכנים מידי שנה. תוקף האישור הינו עד תום לימודיו של התלמיד בתיכון ועד גיל 25.

שימו לב – המתווה החדש מאפשר היבחנות במקצועות מורשת, רוח וחברה בקיץ כיתה י'. בכיתות אלה נדרשת היערכות בית ספרית והגשה לוועדת התאמות מחוזית **בינואר 2024**.

היבחנות במבחני בגרות פנימיים:

בבחינות הבגרות הפנימיות בכיתה י"א - עבור תלמידים עם לקוויות למידה ו/או הפרעת קשב שאושרו להם ההתאמות בוועדה מחוזית/ במרכזי מ"ל - המבחנים הפנימיים יתקיימו בהתאם לנהלים ולאופן הביצוע בבחינות הבגרות החיצוניות.

קישורים:

[נהלים להתאמות בדרכי היבחנות](#)

[מסמך "יישום התאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות לתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב" חוברת "מלקוויות ללמידה- התוכנית המערכתית"](#)

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה בחברה הערבית

המינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

חברת "מודל התגובה להתערבות"
אתר מפמ"ר היסטוריה בחברה הערבית

בהצלחה רבה!

מוחיי אלדין מורשד
מפמ"ר היסטוריה בחברה הערבית

הילה אחגד מור חיים
מפקחת, ממונה על מערך האבחון וההתאמות
אגף לקויות למידה, שפ"י

יצירת קשר:

לכל שאלה בנוגע לאיתור, התערבות וטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, ניתן לפנות למדריכים המרכזיים המחוזיים בתחום לקויות למידה:

מחוז	שם המדריך/ה	כתובת ליצירת קשר
מחוז ת"א	גבי רחלי פריד, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזית	rachelifr@education.gov.il
מחוז מרכז	גבי חווה פלדמן, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזית	havafe@education.gov.il
מחוז צפון	גבי אדית ורדי מרכזת וועדות התאמה מחוזית גבי דנה בן צבי, מדריכה מרכזת מחוזית	aditva@education.gov.il
מחוז חיפה	גבי רויטל לירן-חנוני, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזית	revitalha@education.gov.il
מחוז ירושלים + מנח"י	גבי אתי דבש, מרכזת ועדות התאמה מחוזית גבי רויטל מאור, מדריכה מרכזת מחוזית	etidv@education.gov.il
מחוז דרום	גבי יונית סחייק, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזית	yonitsh@education.gov.il
חינוך התיישבותי	גבי טל אשר, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזית	judiese@mchp.gov.il

במקרים חריגים בהם לא ניתן מענה מהמחוז ניתן לפנות למדריכות הארציות:

שם המדריכה	טלפון	מייל
גיאוד דויק	050-5216178	jawadw@education.gov.il
הילי שמיר	052-5987182	hillish@education.gov.il
נירית מאיר טל	052-5951787	niritmeirmaoz@gmail.com